

MARC DUGAIN

**ÎL VOR UCIDE
PE
ROBERT KENNEDY**

Traducere din limba franceză

AURELIA ULICI

RAO Distribuție
Str. Bârgăului nr. 9-11, sector 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

MARC DUGAIN
Il vont tuer Robert Kennedy
© Editions Gallimard, Paris, 2017
Toate drepturile rezervate

Îl vor ucide pe Robert Kennedy
© RAO Distribuție, 2018
Pentru versiunea în limba română

2020

ISBN 978-606-006-380-3

Înainte ca relația noastră de iubire să înceapă, Lorna avea un fel tulburător de a se uita fix la mine în timpul cursurilor. Nu înțelegeam ce ar fi putut stârni interesul acestei frumuseți pentru un sexagenar rablagit. Între această femeie înaltă, blondă, cu trăsături delicate, și bărbatul care eram ceva nu se potrivea. La început, i-am considerat înclinația drept jocul prin care o studentă dorea să-l seducă pe profesorul său. Apoi am bănuț-o că lucrează pentru CIA și trebuie să vă mărturisesc că încă mi se întâmplă să cred acest lucru, cu toate că astfel îmi acord o importanță exagerată. Mi-am mai închipuit și că era în căutarea unui tată de ocazie, că îi păream potrivit pentru acest rol. Atracția față de un bărbat mult mai vârstnic dezvăluie la o femeie un raport aparte cu tatăl ei, ca și cum ar vrea să-l păstreze alături de ea. Mi s-a întâmplat să-i reproșez această atracție pentru mine și să-i spun că asta dovedea existența în psihologia ei a unor falii îngrijorătoare, de care îmi reproșez că profit. Uneori, relația asta la limitele indecenței mi se pare aproape incestuoasă. Mă tem să mă afixez cu ea în public, privirea cercetătoare a altora mă rănește. Sunt incapabil să justific relația noastră altfel decât prin faptul că nu știu cum să renunț la ea. Cel puțin asta este ceea ce-mi place să spun, ca să nu recunosc față de mine însumi că o iubesc din adâncul inimii.

Am luat feribotul dimineața în zori din Horseshoe Bay, în direcția insulei Vancouver, pentru o zi de plimbare pe care ea o considera

drept una obișnuită. La sosire, am mers un timp destul de îndelungat pe drumul principal. O brumă tipică primelor zile de iarnă se așternuse, lăsând la vedere un strat albastru, uniform, despre care cu greu îți puteai imagina că este plin de poluare. Am apăsat-o ușor pe Lorna pe mână ca s-o avertizez că-mi schimbasesm planurile. Apoi i-am indicat la stânga drumul pe care s-o ia, însoțindu-mi gestul cu un zâmbet. Îi vorbisem adesea despre aceste locuri și, în mai multe rânduri, îmi ceruse să i le arăt. Dar nu mă hotărâsem niciodată s-o fac. Dacă era s-o duc la casa copilăriei mele, acest lucru ar fi însemnat pentru mine să-mi calc pe inimă. Nu m-ar fi putut cunoaște cu adevărat fără să descopere acest loc, și Lorna aștepta de multă vreme această ocazie.

Casa principală, cea a părinților mei, odihnea pe un promontoriu. Cele două ferestre mari dădeau spre o terasă plasată la înălțime, pe o faleză neagră care cădea brusc în mare și încheia un golf apărat de vânturi. Un drum abrupt înconjura clădirea din lemn ca să coboare spre o plajă minusculă. De acolo pornea un ponton din bușteni de care rămăsese legată o barcă din metal. Odată cu soarele, mișcările ei unduite proiectau în spațiu fulgere de lumină asemenea celor pe care le face un copil cu un ciob dintr-o oglindă spartă. Eu fusesem acel copil și nenorocirile care veniseră una după alta în această casă n-au reușit să-mi șteargă primele amintiri, când trăiam singur, desfătare după desfătare, în liniștea amorțită a acestui golf. Terenul urca printre copacii unde un luminiș retras găzduia o casă nu cu mult mai mică decât prima. Fusesse construită la mijlocul anilor cincizeci pentru bunica mea, care decorase interiorul ca pe o bombonieră de pe vremea lui Napoleon al III-lea, în care dominau materialele violet și falsuri Henric al II-lea, mobile care nu se găseau în acea parte a lumii.

Decorul îi amintea de primii ei ani, când își strecura grația copilărească în decorul tavernei pe care mama ei o ținea pe malul Marnei, unde după-amiezile târzii pendulau între tranzațiile dubioase dintre bărbați și femei care îi aruncau câte un zâmbet fugar. Domnii o mângâiau uneori pe cap cu mâinile lor pline de inele, înainte de a dispărea în cămăruțele care rezonau puternic, împingându-și înăuntru însoțitoarele. Maine a priceput mai târziu că această mângâiere era un ritual superstițios al bătrânilor domni, care se temeau să nu se trezească neputincioși în fața cuceririlor lor venale după ce-și petrecuseră după-amiaza bând și laudându-se.

Lorna vorbea puțin, motiv pentru care găsea adesea cuvântul potrivit. Cele două case i s-au părut încremenite.

Amintirea tatălui meu plutea deasupra proprietăților. Îl iubișem mult pe acest om, dar era greu, dacă nu cu neputință, să-l cunoști. Era organizat în sinea lui astfel încât să le scape celorlalți, curiozității lor, dominației lor. Îmi amintesc de felul pe care îl avea de a-i privi pe oameni când încercau să pătrundă misterul personalității sale hipnotice. Îi privea fix, apoi le zâmbea, și, negreșit, interlocutorii întorceau capul, deranjați de o lumină excesivă. Râdea ușor de tot ceea ce i se părea amuzant și puține femei rămâneau indifferente la zâmbetul lui. Multă vreme l-am crezut incapabil de complicitate cu oricine, până în ziua când am înțeles profunzimea și puterea legăturilor care îl uneau cu bunica. Schimbau adesea priviri pe furis, pline de înțelesuri ascunse.

Tata scăpa în general de discuții ridicându-se, turnându-și un whisky cu gheață sau lăsând impresia că își caută țigările. Uneori o lăsa pe mama cu invitații și dădeam peste el în grădină, în fața mării, trăgând cu nesaț din țigara pe care o ținea între dinți. Îmi punea atunci mâna pe umăr, invitându-mă să privesc

Respre continentul căruia îi puteam zări luminile în unele zile, când vântul mișca frunzele copacilor. Apoi își strivea țigara cu vârful pantofului și îmi spunea în franceză: „Haide, bătrâne, trebuie să ne întoarcem.”

Iluziile adolescenței m-au îndemnat să cred că moșteneam această complicitate pe care el i-o rezerva bunicii, dar, când am avut cu adevărat vârsta de a o pretinde, a închis ușa ca și cum se temea că o apropiere între noi m-ar fi putut face într-o zi să sufăr. Rămânea închis în el, și gândul că alții îi încalcă teritoriul era pentru el de nesuportat. Se scuza față de mine prin atenții curtenitoare, adesea stângace.

Aveam tot mai multe activități împreună, pretexte ca să nu ne spunem nimic. Mișcare, mereu mișcare. Plecam zile întregi cu barca din metal de-a lungul coastei. Tatei îi plăcea să se oboască și consacra acestui fapt o bună parte din timpul său liber. Malul învecinat era plin de case frumoase, mult mai impunătoare ca a noastră. Peluze tunse scurt coborau alene pe mai multe hectare și debarcadere găzduiau veliere mândre, ca odinioară. Tatei îi plăcea să le admire când trecea, dar niciuna dintre case nu-l încânta cu adevărat, căci toate tăinuiau dorința de a părea, „în loc să reușească pur și simplu să fie”, observație care sună ciudat în lumina celor pe care le-am descoperit despre el de atunci încoace. Așteptam să-mi vorbească, uneori chiar până la a nu îndrăzni să deschid eu discuția. Absența lui mi se părea exagerată, mă răsplătea cu un zâmbet stânjenit când se dezmeticea. Ca să se facă iertat, mă înghiontea, mă făcea uneori să cad, mă cuprindea de umeri cu brațul lui puternic, mă freca pe creștet. Bunăvoința lui în ceea ce mă privea masca un profund dezinteres pentru ce făceam, în afară de momentele pe care le petreceam împreună. Îmi urmărea de foarte de departe evoluția intelectuală și nu era niciodată preocupat de rezultatele mele școlare. Mă

considera inteligent și echilibrat, și era suficient pentru ca tot restul să decurgă de aici.

Lorna și cu mine n-am intrat în casa principală, cu atât mai puțin în cealaltă. Cu timpul se deterioraseră. După dispariția bunicii, la începutul anilor optzeci, am încercat să vând proprietatea. Am întâlnit trei sau patru cumpărători și n-am avut inima să-i ascund niciunua dintre ei ce se petrecuse aici în 1967. Îi informam cu o frază pe care o scăpam în ultimul moment, când erau pe punctul de a se grăbi spre un notar, ca să încheie tranzacția. Cele câteva cuvinte erau suficiente ca să le taie elanul din care ieșeau stânjeniți, înainte de a găsi formula care avea să-i ajute să-și retragă oferta, fără să mă rănească. Un singur cumpărător m-a ascultat fără să reacționeze. A profitat de asta ca să ceară, în consecință, o scădere a prețului, pe care eu am refuzat-o.

Aționând împotriva propriului interes, îi împiedicam să pună mâna pe casa clipelor mele fericite. Până la urmă am renunțat, am retras-o de la vânzare, în pofida zecilor de cereri ale cumpărătorilor care au existat de atunci încoace. Printre ei, mulți chinezi veniți să-și investească în Columbia Britanică averile prea repede făcute de cealaltă parte a Pacificului. În acești ultimi patruzeci de ani, mi s-a întâmplat să mă întorc singur în casă și să cercetez arhivele sau actele depozitate acolo de tata, dar n-am început să dorm din nou aici decât de curând.

Lorna se plimba prin grădină, privind cu precauție încolo și încoace, ca și cum se temea că ar putea să pară indiscretă. Acele de pin adunate în grămezi mari, de culoarea tutunului, invadeau iarba. A descoperit banca pe care bunica avea obiceiul să se așeze privind golful care nu înceta s-o farmece. Era uneori emoționată până la lacrimi, amintindu-și drumul care o adusese până aici la

Res începutul anilor cincizeci, atât de departe de locurile copilăriei sale, părăsind Europa împreună cu unicul ei fiu, îndemnată de rațiuni pe care și unul, și celălalt mi le-au ascuns de-a lungul anilor.

Maine pretindea că au părăsit bătrânul continent pentru că acesta fusese, pentru evrei, teatrul prea multor suferințe, dar explicația nu stătea în picioare. Am înțeles acest lucru mult mai târziu, când cele două generații care m-au precedat au dispărut. Adevăratele motive ale aceste plecări spre America de Nord au rămas multă vreme un secret păstrat cu strășnicie între mamă și fiul ei. Propria mea mamă n-a știut niciodată ce-l determinase pe soțul ei să se oprească aici, lângă Oceanul Pacific, ca și cum n-ar fi putut să meargă mai departe, spre vest. Chiar și această casă n-o cumpăraseră pe continent, ci pe insula Vancouver, o lungă fâșie de pământ aflată față în față cu orașul cu același nume. Foarte repede, legătura strânsă care îi lega pe Maine și pe tata a deranjat-o pe mama. Nu era de neconceput ca bunica să aibă o viață independentă și să locuiască departe de fiul ei, ca și cum fiecare ar fi mers pe drumul lui. Mama a admis că, emigrând împreună, voiau să rămână aproape unul de altul, dar n-a acceptat niciodată ca Maine să trăiască sub același acoperiș cu ei doi. Maine a înțeles și soluția de a-și construi o casă în fundul parcului, oricât de costisitoare ar fi fost, i s-a părut potrivită. Și ei îi plăcea să fie independentă, și nu intra niciodată în casa principală fără să fie invitată.

La câteva luni după sosirea lor, Maine găsisese de lucru într-o farmacie din Nanaïmo. Lucrase timp de mai mulți ani ca preparatoare într-o farmacie din estul Parisului. Noul angajator îi lauda energia, cunoștințele practice și relațiile deosebite cu clienții, cu toate că nu vorbea prea bine englezește. Mai târziu l-a părăsit ca să-și deschidă un magazin cu plante medicinale și aromatice, care s-a bucurat de un succes imediat. Comerțul ei a fost

atât de înfloritor, încât a putut da înapoi, în doar câțiva ani, împrumutul pe care tata îl luase ca să-i finanțeze casa din lemn. Veniturile i-au permis chiar și să-și plătească mobila provenită de la un anticar din Montréal.

Spre deosebire de părinții mei, Maine se integrase foarte repede în comunitatea locală. Frecventa cu asiduitate cultul unde întâlnea notabilitățile. Cât despre catolici, nu erau foarte mulți prin împrejurimi. În mare parte erau irlandezi, ca mama, din Québec, niște italieni care aduceau puțină căldură slujbelor ținute într-o biserică ridicată pe o colină despădurită. Mama era o catolică practică, dar fără prea mare convingere. Religia catolică îi amintea de austeritatea și severitatea călugărițelor care o educaseră în Irlanda. Cu toate amintirile ei neplăcute, își considera religia drept parte esențială a propriei identități.

Tata spunea că fiecare era liber să numească așa cum dorea Marele Tot care ne depășea, dar el nu avea intenția să-l numească altfel decât Marele Tot. „Universul este infinit, dându-i răspunsuri finite ar însemna să renunțăm, iar măreția ființei umane constă în a nu renunța niciodată.“ Mi-a spus asta într-o seară de iunie, în timp ce priveam o constelație cum scânteia ca un pom de Crăciun. Apoi, a venit să se așeze și, în timp ce eu urmăream tremurul stelilor, el fixa luminile intermitente ale unei nave, pe după frunzișul răscolit de briză. Nava se îndrepta liniștită spre nord, în direcția insulei Prince-Édouard, unde promisese să mă ducă într-o zi, să ne instalăm tabăra. De altfel cumpărase un cort și tot ce trebuia pentru el, dar nu găsea timp pentru această escapadă în ținuturile sălbatice pe care visam să le descopăr împreună cu el. Era în acea etapă a carierei sale în care banii veneau fără dificultate, dar îi înghițeau cu lăcomie tot timpul pe care îl avea.

Cabinetul lui din centrul orașului Vancouver avea un succes recunoscut de toți terapeuții din Canada și chiar mai din sud,

Respon dincolo de graniță, până la San Francisco, unde era chemat pentru conferințe bine plătite. Se spunea că practică hipnoza ca pe o artă. Calitățile lui hipnotice au jucat cu siguranță un rol, dar n-ar fi însemnat nimic fără știința pe care o dobândise de la mari maestri, imediat după război. Își terminase la Paris studiile în psihiatrie începute înainte de izbucnirea conflictului. Rezultatele obținute cu pacienții întorși din lagărele naziste fuseseră spectaculoase, așa cum era și calmul pe care îl aducea celor traumatizați de bombardamente. Lucrările despre echilibrarea traumatismelor creierului emoțional din cortexul cerebral au făcut din el unul dintre psihiatrii cei mai reputați de pe coasta de vest a Canadei.

Mama era frumoasă, cu toate că se străduia să nu pară ieșită din comun. După opinia ei, criteriile fizice implicau judecăți a priori, de care o femeie modernă trebuia să se elibereze. Cu toate astea, rămânea foarte feminină, dându-și în același timp aere de femeie nord-americană, cu vocea în tonuri grave și fără accent irlandez. Nimic n-o putea împiedica să strălucească, nici măcar certurile ei cu tata, din ce în ce mai dese de-a lungul timpului, atât de rele încât în ultimii doi ani ai vieții lor am dormit în casa lui Maine, ca să scap de ele. Aș fi preferat să se certe în fața mea. Când nu mai putea, mama i se destăinuia lui Maine, plângându-se de indiferența tot mai mare a soțului ei față de ea. Cele două femei se întâlneau atunci pe banca din fața golfului și discutau fără să se privească. Maine încerca s-o încurajeze pe mama pe care vedeam în ce măsură o devasta această situație. Dar a doua zi nu se mai observa nimic, redevenea irlandeza strălucitoare, roșcată, cu ochi albaștri. Nu m-am apropiat decât o singură dată destul de mult de bancă pentru a prinde o frântură din conversație. Mama îl bănuia pe tata că n-o mai iubește și nu înțelegea de ce, considerând că avea toate calitățile să fie iubită. Era profund tulburată de această indiferență, pe care era incapabilă s-o explice

altfel decât ca pe o schimbare fără întoarcere a sentimentelor lui. N-am auzit răspunsul pe care i l-a dat Maine, căci cele două femei, văzând că mă apropii, au coborât tonul, începând să șușotească. Li se întâmpla să discute pe alte teme, dar mai rar. Una dintre aceste discuții mi-a rămas întipărită în minte.

Pe 22 noiembrie 1963 aveam nouă ani și plouase cea mai mare parte a dimineții. Când, în sfârșit, soarele a binevoit să apară, cu tot frigul, bunica a ieșit din casă ca să cerceteze îndelung grădina și starea plantelor. Apoi a venit să se așeze pe bancă. Tata fusese chemat pentru o urgență psihiatrică la clinica unde lucra de curând, în centrul orașului Vancouver. Eu mă jucam singur afară, în acea singurătate a copilului unic care e nevoit să caute în sine pentru a-și crea o lume însuflețită. Mama a ieșit din casă ca fugărită de diavol, îngrozită. S-a oprit în mijlocul grădinii, implorând cerul, cu ochii ieșiți din orbite. La început bunica a crezut că i se întâmplase ceva tatei și că tocmai aflase la telefon. S-a grăbit spre mama, care a izbucnit în hohote dar, după felul în care plângea, a înțeles că nu era vorba despre fiul ei. Apoi mama și-a revenit, ca și cum se acuza că a exagerat. Până la urmă și-a înghițit lacrimile, ca să vorbească, și am înțeles atunci că irlandezul cel mai cunoscut din lume tocmai fusese asasinat. La această veste Maine a fost definitiv ușurată, drama nu-i afecta pe cei din imediata noastră apropiere, pe singurul care însemna ceva pentru ea.

Tata ne-a găsit seara, așezați în scaunele de ratan din salon, despre care bunica spunea că erau atât de incomode, încât părinții mei le cumpăraseră cu siguranță ca să-și încurajeze invitații să nu stea prea mult. Televiziunea ne hipnotiza. Încă de pe vremea aceea prezentatorii puteau vorbi ore întregi despre puținul pe care îl știau, și asta făceau încă de la mijlocul după-amiezii. Președintele Kennedy a murit asasinat de un individ singur, și comunist